

Livshjælp!

Eutanasi eller medlidenhedsdrab, er et begreb, som gennem de senere år jævnligt er dukket op i medierne. Sandt er det da også, at man kan opleve at komme i situationer, hvor døden forekommer at være en nådig befrielse for et sygdoms- og smerteplaget menneske uden udsigt til helbredelse. Røster i tiden argumenterer således også for den enkeltes ret til aktiv dødshjælp. At det skal være tilladt at få hjælp til at dø en værdig død, når livet gør ondt, og alle behandlingsmuligheder er udtømt. Det sker da ofte med henvisning til andre lande, hvor det allerede er muligt. Og netop nu står to danske læger anklaget for at medvirke til selvmord. Men uanset, hvor godt og tiltalende, man end måtte finde et sådant tiltag, så rejser det nogle helt fundamentale etiske spørgsmål: Hvem skal afgøre, hvornår dødshjælp er tilladelig? Hvad er kriterierne? Og hvem skal udføre handlingen? Dertil kommer, at sporene skræmmer.

I nazitidens Tyskland eksisterede et program og en handleplan for eutanasi: Kronisk syge og handicappede uden arbejdsevne samt åndsvage, homofile, jøder, sigøjnere, og andre "livsuværdige" individer, som det hed, havde ikke blot ret til dødshjælp. Nej, de blev samlet i lejre og aflivet, fordi styret ikke fandt dem værdige til at leve. Nuvel! Nazisternes forståelse og håndtering af spørgsmålet om dødshjælp var resultat af et forfærdeligt afstumpet menneskesyn og udsprang af de mest nedrige hensigter. En ufattelig forbrydelse. Noget, vi ikke har fantasi til at forestille os, kunne hænde igen, og da slet ikke hér hos os. Og dog foregår der ligende handlinger rundt omkring i verden den dag i dag.

Kun et meget lille fåtal herhjemme vil vel argumentere for, at mennesker, der belaster samfundet på den ene eller anden måde og ikke formår at bidrage positivt til fællesskabet skal opfordres til at opgive livet. Alligevel oplever vi i disse år i stigende grad, at menneskers værdi og rettigheder vurderes ud fra deres nytteværdi. Således kunne man for et par år siden erfare, at trods den store udbredelse af hjertestartere på virksomheder, butikcentre, skoler, idrætsanlæg, og andre steder i det offentlige rum, så forefandt de ikke på alle landets plejehjem. Argumentet var, at det ikke er sikkert, gamle mennesker ønsker at blive genoplivet i tilfælde af hjertestop. Et argument, som næppe ville blive accepteret, når det gælder andre befolkningsgrupper. Og man fristes til at spørge, om det ikke snarere var hensyn til samfundsøkonomien end omsorg for de gamle, der lå til grund for de manglende hjertestartere. Hvis det er tilfældet, så har vi begivet os ud på en farlig og formentlig tillige ulovlig glidebane ved at undlade nødhjælp, hvor den kunne være mulig. Og man aner svagt konturerne af tanker om medlidenhedsdrab. Ikke nødvendigvis af ideologiske årsager. Men af økonomiske. Og dermed en uhyggelig forråelse af samfundet.

Sagens kerne og det helt grundlæggende problem i vor tid er, at etiske valg og økonomiske prioriteringer ikke længere træffes med udgangspunkt i et fælles værdigrundlag. Den kristne tro, og med den de værdier, som har gennemsyret hele det danske samfund i århundreder, udgør i dag blot ét blandt mange bud på et værdisæt.

Når vi hører fortællingen om den den barmhjertige Samaritaner, behøver vi imidlertid ikke være tvivl. Samaritaneren hjalp det nødstedte mennesker, han mødte på sin vej, uden tanke for, om manden helst ville være fri. Han gav hjælp til at leve i stedet for

dødshjælp. Og det gjorde han, fordi han følte medlidenhed med manden, og fordi han kendte det dobbelte kærlighedsbud: "Du skal elske Herren din Gud, og din næste som dig selv!". Så kort kan det siges, og så enkelt men samtidig uendelig svært er det. Kærligheden til Gud finder sit konkrete udtryk i kærlighed til andre mennesker. Også dem, der ikke betragtes som værdifulde for samfundet. For ethvert menneske har en umistelig værdi for Gud.

De fleste betragter det vel som naturligt og rigtigt at hjælpe dem, vi kender og holder af. Det ligger straks lidt tungere med dem, der ikke lige er familie og venner, eller dem vi almindeligvis omgås. For slet ikke at tale om dem, vi ikke bryder os om. Men lige netop på det punkt er det, at Vorherre vender op og ned på alle begreber med fortællingen om den barmhjertige samaritaner. Samaritanerne var foragtede af jøderne. Ingen kunne drømme om at hjælpe én af dem. Man forventede således heller ikke selv nogen hjælp fra den kant. Men ved at hjælpe det nødlidende og hjælpeløse menneske, der lå på hans vej, blev samaritaneren til mandens næste, uden i øvrigt selv at skænke det nogen tanke, hvorvidt den overfaldne var hans næste.

Vorherre gør det med den fortælling klart, at den næstekærlighed, Gud fordrer, aldrig må indskrænkes til kun at gælde dem, vi kender og synes om eller mener at have gavn af. Tværtimod! For Vorherre gælder det om at handle til fordel for medmennesket - ikke om at filosofere over, hvem medmennesket ér. Det drejer sig ikke om at kende sin næste men om selv at blive den andens næste. Hvem der er vores næste, det giver sig helt af sig selv. Vores næste er det menneske, vi møder ansigt til ansigt, som behøver vores hjælp! Uanset hvor det sker, og hvem, der er tale om. Og da lyder ikke en mild opfordring til at hjælpe men et ubetinget og rungende: "Du skal!".

Nu er det imidlertid sådan, at når kravet om kærlighed til andre mennesker spændes til det yderste, som det er tilfældet hos Vorherre, så ender man meget let i en slem overanstrengelse eller opgiver på forhånd. For hvem kan elske andre som sig selv: Det kan intet menneske! Kun han som tillige var Guds søn, og som betalte for sin kærlighed med døden på et kors. Men Jesu forkyndelse går heller ikke ud på, at vi skal elske hele verden på én gang, selvom det jo da er en smuk tanke. Hvad vi derimod skal, det er at møde netop det menneske, der bliver sat for os dér, hvor vi er, med barmhjertighed og kærlighed, uanset hvem det så end måtte være. Den nød vi skal forsøge at afhjælpe, det er den nød vi træffer over i vores daglige omgang med andre. Men det skal vi til gengæld også gøre helt og aldeles uden forbehold. Når vi møder et menneske i nød, så kræves der, at vi involverer os i det menneskes liv. At vi tager ansvaret for det andet menneske på os og sætter noget af os selv ind på at hjælpe det, uden tanke for, om det betaler sig. At vi giver hjælp til livet og hjælp i livet. Og det er ofte både ubelejligt og besværligt.

Vi skal derfor også vide, at Gud selv er os nær i vore forsøg på at opfylde kravet om kærlighed til ham og næsten. Vi har hans tilgivelse, når vi fejler og lider under anfægtelser. For Gud selv blev vores næste i Jesus fra Nazaret! Finn Ryneld